

Gdzie żyje się najlepiej. Ranking gmin

Wzrosły wydatki na ochronę środowiska i kulturę. Zwiększyła się liczba miejsc w przedszkolach. Coraz więcej samorządów wprowadza budżet partycypacyjny, pozwalając mieszkańcom decydować o części inwestycji. Takie wnioski płyną z rankingu „Wprost”.

CEZARY ADAMCZYK

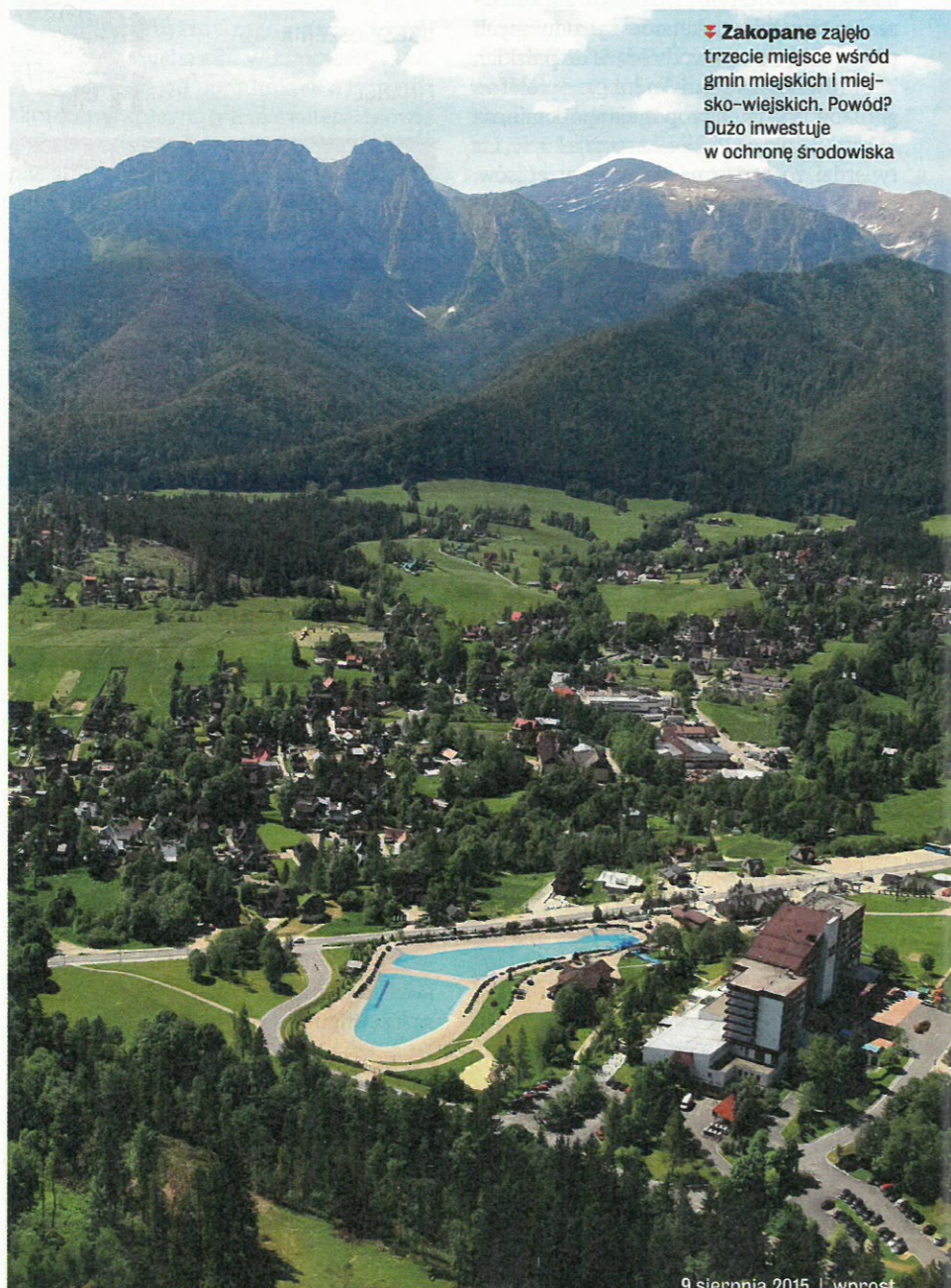
Wysokość dochodów i wydatków gmin, które porównywaliśmy tydzień temu w pierwszej części rankingu „Wprost”, mówi nam o ich zamożności, ale niekoniecznie musi się to przekładać na poziom życia samych mieszkańców. Dlatego na podstawie sprawozdań finansowych oraz odpowiedzi na rozesłane ankiety spośród zwycięzców głównego rankingu wytypowaliśmy najlepsze gminy do życia.

Analizując zebrane dane, można pokusić się o stwierdzenie, że w polskich gminach poprawia się jakość życia. Coraz więcej wydają one na ochronę środowiska i kulturę. Istotnym elementem jest spadek poziomu bezrobocia. Przybywa tych, które wprowadzają projekty budżetu partycypacyjnego, oddając tym samym część decyzji inwestycyjnych mieszkańcom. Zwiększyła się też liczba miejsc w przedszkolach. Nieznacznie, ale jednak spadła średnia liczba uczniów przypadających na jedną klasę w szkołach podstawowych i gimnazjach. Mankamentem natomiast jest wzrost liczby ludności przypadającej na jedną przychodnię lekarską.

POMAGA POŁOŻENIE

W gronie najlepszych gmin miejsko-wiejskich w naszym rankingu znalazły się te położone wokół wielkich aglomeracji oraz miejscowości typowo turystyczne. To w nich jakość życia jest największa, a wskaźnik bezrobocia najniższy.

Najlepsze warunki dla mieszkańców są w **Kątach Wrocławskich** w woj. dolnośląskim. Stabilny poziom dochodów i wydatków, rosnące inwestycje i wydatki na kulturę to główne atuty tej gminy. Choć na jej terenie praktycznie nie ma bezrobocia, to i tak prowadzone są działania mające na

➤ **Zakopane** zajęło trzecie miejsce wśród gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Powód? Dużo inwestuje w ochronę środowiska

celu zmniejszenie liczby osób pozostających bez pracy. W ciągu ostatniego roku bezrobocie zmniejszyło się o 0,5 pkt proc. Warto podkreślić, że gmina wzorem największych miast realizuje projekt budżetu partycypacyjnego. Innymi słowy – oddaje część władzy mieszkańcom, którzy współtworzą jej budżet, zgłaszając istotne ich zdaniem kwestie do rozwiązania: głównie drogi osiedlowe, ale również tor dla rolkarzy i wiele mniejszych inicjatyw. Kąty Wrocławskie mogą się też pochwalić jednym z niższych wskaźników liczby osób przypadających na jedną przychodnię lekarską.

Wydaje się, że kierunek rozwoju odpowiada obywatelom. Od ponad 17 lat w Kątach Wrocławskich urząd burmistrza sprawuje bezpartyjny samorządowiec Antoni Kopeć. Podkreśla, że przy ustalaniu celów, które stara się konsekwentnie realizować, wziął pod uwagę trzy atuty gminy: położenie blisko Wrocławia, autostradę A4 oraz Bystrzycki Park Krajobrazowy.

– Na tej podstawie ustaliłem konkretne cele: trzeba zachęcić mieszkańców Wrocławia (i nie tylko) do osiedlania się w naszej gminie. Wykorzystując drugi atut, trzeba im tu na miejscu zapewnić pracę. Przez te 17 lat bezrobocie zmniejszyło się z 30 proc. do 3,5 proc. Dzięki trzeciemu atutowi mamy warunki do odpoczynku po pracy. Wybudowaliśmy szkoły, hale sportowe, kompleksy boisk, pracujemy nad siecią ścieżek rowerowych. Ważne, żeby te trzy cele realizować równomiernie, bo bez tego nie ma zadowolenia mieszkańców – zaznacza Antoni Kopeć.

Wysoką pozycję w naszym zestawieniu zajęł **Kórnik** w woj. wielkopolskim, miejsce urodzin Wisławy Szymborskiej. Ta licząca prawie 25 tys. mieszkańców gmina może pochwalić się najniższym bezrobociem wśród wszystkich samorządów biorących udział w rankingu, wynoszącym zaledwie 1,2 proc., oraz bardzo wysoką dynamiką wydatków na kulturę. Dość powiedzieć, że ich udział w wydatkach ogółem plasuje tę gminę w pierwszej piętnastce w Polsce wśród gmin miejsko-wiejskich. Również wydatki na ochronę środowiska utrzymują się na stabilnym poziomie.

Istotnym ułatwieniem dla mieszkańców jest możliwość skorzystania w uzasadnionych przypadkach z ulg w spłacie zobowiązań podatkowych. W ciągu roku zwiększyła się także liczba miejsc w przedszkolach na terenie gminy. Od ubiegłego roku mieszkańcy mogą też współtworzyć budżet. W ich ręce oddano ok. 0,45 proc. wydatków gminy ogółem. Od 2002 r. o jej rozwój dba bur-

ZASADY RANKINGU

Ranking gmin przyjaznych mieszkańcom powstał na podstawie analizy parametrów finansowych, a także otrzymanych od gmin odpowiedzi na ankiety, w których pytaliśmy o liczbę miejsc w przedszkolach, budżet partycypacyjny, średnią liczbę uczniów przypadających na jedną klasę w szkołach podstawowych i gimnazjach. Zapytaliśmy też o średnią długość życia oraz przeciętną liczbę ludności przypadającą na jedną przychodnię lekarską, a także o poziom bezrobocia. Wśród parametrów finansowych, obok danych na temat wydatków i dochodów gmin, środków unijnych i zadłużenia, badaliśmy poziom wydatków na kulturę i środowisko oraz ich dynamikę.

mistrz Jerzy Lechnerowski, który swój urząd sprawował również w latach 1990-1998.

Na trzecim miejscu znalazł się turystyczny kurort **Zakopane**. Tu sporo, bo ponad 12 proc. wydatków przeznaczają na środowisko. To wynik powyżej średniej dla gmin miejsko-wiejskich. W 2014 r. wzrosły też wydatki na kulturę. Również i tu od ubiegłego roku mieszkańcy współtworzą budżet. W 2014 r. decydowali o wydatkach wartych ponad 1 mln zł. W tym roku będzie podobnie.

Wszystkie wymienione gminy dopłacają do żłobków, choć nie leży to w ich kompetencjach. Jest to także udogodnieniem dla mieszkańców.

NA WSIACH TEŻ POPRAWA

Wydatki gmin wiejskich na środowisko wzrosły w ubiegłym roku o ponad 17 proc. i stanowiły ok. 8 proc. wszystkich wydatków. Na kulturę przeznaczyły o ok. 3,7 proc. więcej środków niż rok wcześniej. Z zebranych przez nas danych wynika, że o ok. 1,5 pkt proc. spadło na wsiach bezrobocie. Zwiększyła się natomiast liczba miejsc w przedszkolach.

W gronie najlepszych gmin miejsko-wiejskich znalazły się te położone wokół wielkich aglomeracji oraz typowo turystyczne

Wśród gmin wiejskich na pierwszym miejscu znalazła się **Rząśnia**, niewielka miejscowość w woj. łódzkiej w pow. pajęczańskim. Głównym źródłem jej sukcesu jest Polska Grupa Energetyczna, która płaci tam podatki. Taki płatnik na terenie gminy to skarb i olbrzymia szansa rozwoju. Wójt Tomasz Stolarczyk w pełni ją wykorzystuje. Przypomnijmy, że Rząśnia wygrała wśród gmin wiejskich w naszym głównym rankingu.

Na drugim miejscu uplasowała się położona niedaleko Torunia gmina **Wielka Nieszawka**, gdzie średnia długość życia wynosi 81 lat i jest najwyższa wśród samorządów biorących udział w rankingu. Atutem jest też minimalne bezrobocie – 3,1 proc., podczas gdy średnia dla gmin wiejskich przekracza 10 proc. Warto zwrócić uwagę, że systematycznie rośnie tu liczba mieszkańców i obecnie sięga już prawie 5 tys. To głównie torunianie, którzy szukają spokojnego miejsca do życia. A ponieważ na terenie gminy istnieją dobrze rozwinięta infrastruktura, uzbrojone tereny, a także nowoczesny park wodny, nie ma się co dziwić, że mieszkańców przybywa.

Z kolei **Cekcyn**, niewielka turystyczna miejscowość w woj. kujawsko-pomorskim, która w naszym rankingu zajęła trzecie miejsce, może pochwalić się dużą dynamiką wydatków na kulturę i wzrostem liczby miejsc w przedszkolach. Niecały 1 proc. wydatków znajduje się w gestii mieszkańców.

W ubiegłym roku zrealizowano inwestycję „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w gminie Cekcyn”. W ramach projektu powstała sieć szerokopasmowego internetu. Ustawiono 11 stacji bazowych, które swoim zasięgiem objęły teren prawie całej gminy. 200 gospodarstw domowych zagrożonych wykluczeniem cyfrowym otrzymało bezpłatny dostęp do internetu, a 100 – niezbędny sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem. Ponadto projekt obejmował dostarczenie sprzętu komputerowego do szkół. Wszyscy beneficjenci przeszli również szkolenie komputerowe. Wartość inwestycji sięgnęła 2,9 mln zł, z czego gmina wydała 0,92 mln zł.

W większości wyróżnionych gmin funkcje burmistrzów czy wójtów sprawują od lat te same osoby. To również może być pewnym wskaźnikiem zadowolenia mieszkańców z przyjętej przez władarzy koncepcji rozwoju. ■

ZA TYDZIEŃ GMINY PRZYJAZNE INWESTOROM

© WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE

RANKING GMIN MIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH

Gmina	Województwo	Ranking pkt	Wydatki na środowisko na mieszkańca 2014	Wydatki na kulturę na mieszkańca 2014	Średnia liczba uczniów w jednej klasie w szkole podstawowej	Średnia liczba uczniów w jednej klasie w gimnazjum	Liczba osób przypadających na jedną przychodnię	
1	KĄTY WROGŁAWSKIE	dolnośląskie	27,6	479,1	192,5	19,0	25,0	2635,0
2	KÓRNIK	wielkopolskie	26,1	369,2	604,1	21,7	24,3	b.d.
3	ZAKOPANE	małopolskie	25,4	471,2	188,1	19,1	23,1	4593,0
4	PODKOWA LEŚNA	mazowieckie	25,2	769,1	429,2	22,5	21,0	1500,0
5	KOZIENICE	mazowieckie	25,2	461,6	702,1	15,9	24,3	3845,0
6	BŁONIE	mazowieckie	24,9	263,6	165,4	21,2	22,7	10250,0
7	GŁOGÓW	dolnośląskie	24,7	613,0	202,5	22,6	24,3	1765,0
8	KARPACZ	dolnośląskie	24,6	632,7	124,9	17,0	20,0	4921,0
9	MSZCZONÓW	mazowieckie	24,5	369,3	168,0	20,0	25,0	5680,0
10	KARLINO	zachodniopomorskie	24,5	431,4	270,9	17,0	23,0	1201,0
11	KOŁOBRZEG	zachodniopomorskie	23,9	309,3	121,0	21,9	22,8	2003,0
12	KONSTANCIN-JEZIORNA	mazowieckie	23,2	785,2	178,6	19,8	22,3	10500,0
13	POLKOWICE	dolnośląskie	22,5	811,0	385,8	21,3	22,8	27000,0
14	NOWE WARPNO	zachodniopomorskie	21,9	7651,3	1218,4	12,8	9,3	b.d.
15	POLANICA-ZDRÓJ	dolnośląskie	21,7	667,5	228,0	20,7	20,3	2125,0
15	SOLEC KUJAWSKI	kujawsko-pomorskie	21,7	336,9	263,0	21,8	21,2	8000,0
17	ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI	łódzkie	21,6	560,9	30,0	24,7	26,7	2019,0
18	MUSZYNA	małopolskie	20,7	491,8	239,5	17,0	24,0	6000,0
19	WISŁA	śląskie	19,7	627,0	146,2	18,4	24,5	3700,0
20	STEPNICA	zachodniopomorskie	19,5	473,0	187,4	17,0	17,0	2973,0
21	PUSZCZYKOWO	wielkopolskie	18,9	160,0	152,9	19,9	20,5	3267,3
22	RADZIONKÓW	śląskie	18,6	204,9	439,1	20,5	23,6	3310,0
23	ZATOR	małopolskie	17,7	296,5	135,8	11,5	15,0	9413,0
24	SZKLARSKA PORĘBA	dolnośląskie	17,6	379,3	165,4	37,8	15,1	4546,0
25	CZYŻEW	podlaskie	17,6	523,9	106,1	20,1	23,7	1668,0
26	ŚRODA ŚLĄSKA	dolnośląskie	17,3	262,8	378,8	22,2	22,4	1519,0
27	BIERUŃ	śląskie	16,2	295,2	124,6	21,0	23,0	5100,0
28	OŚWIĘCIM	małopolskie	15,9	201,6	139,3	20,0	21,0	10000,0
29	ŚRODA WIELKOPOLSKA	wielkopolskie	15,5	807,9	173,4	20,0	22,2	b.d.
30	UNIEJÓW	łódzkie	15,4	246,4	889,0	17,0	25,0	b.d.

Źródło: MF, GUS, dane z ankiet

RANKING GMIN WIEJSKICH

Gmina	Województwo	Ranking pkt	Wydatki na środowisko na mieszkańca 2014	Wydatki na kulturę na mieszkańca 2014	Średnia liczba uczniów w jednej klasie w szkole podstawowej	Średnia liczba uczniów w jednej klasie w gimnazjum	Liczba osób przypadających na jedną przychodnię	
1	RZAŚNIA	łódzkie	26,9	437,8	254,9	10,8	16,3	4813,0
2	WIELKA NIESZAWKA	kujawsko-pomorskie	24,4	741,1	50,6	21,0	18,0	2730,0
3	CEKCYN	kujawsko-pomorskie	24,4	292,2	108,7	18,0	23,0	5822,0
4	STĘŻYCA	lubelskie	23,7	375,5	160,9	13,5	17,4	3200,0
5	PRZYKONA	wielkopolskie	23,5	998,0	361,8	18,4	21,4	4406,0
6	OLSZTYN	śląskie	23,5	145,7	159,8	14,5	18,2	3971,0
7	CISNA	podkarpackie	22,8	400,3	135,4	15,0	22,0	2544,0
8	CZARNY BÓR	dolnośląskie	22,7	197,2	546,1	23,0	20,0	b.d.
9	MICHAŁOWICE	mazowieckie	21,7	224,6	181,7	23,0	22,7	5551,0
10	OŻAROWICE	śląskie	21,4	145,5	693,7	18,5	21,0	6055,0
11	WILKÓW	opolskie	21,4	75,7	161,3	18,0	19,0	2300,0

Gmina	Województwo	Ranking pkt	Wydatki na środowisko na mieszkańca 2014	Wydatki na kulturę na mieszkańca 2014	Średnia liczba uczniów w jednej klasie w szkole podstawowej	Średnia liczba uczniów w jednej klasie w gimnazjum	Liczba osób przypadających na jedną przychodnię	
12	NADARZYN	mazowieckie	20,8	693,9	238,9	18,0	23,0	15000,0
13	KONOPISKA	śląskie	20,7	101,2	133,2	14,4	17,7	3583,0
14	NAREWKA	podlaskie	20,5	864,1	273,8	21,0	21,0	1000,0
15	ZIELONKI	małopolskie	19,9	215,0	68,0	21,3	24,4	3322,6
15	KLESZCZÓW	łódzkie	19,8	12987,0	1756,5	18,0	18,0	4500,0
17	PSZCZEW	lubuskie	19,6	1092,3	752,1	18,0	19,0	3000,0
18	KONDRATOWICE	dolnośląskie	19,5	1318,2	334,2	33,0	32,0	4523,0
19	PŁUŻNICA	kujawsko-pomorskie	19,2	83,3	96,3	20,5	24,6	2451,0
20	WIELKA WIEŚ	małopolskie	18,4	1042,8	84,9	18,0	22,0	2700,0
21	REWAL	zachodniopomorskie	18,4	2101,8	162,3	15,3	17,8	1242,6
22	NIEPORĘT	mazowieckie	18,3	292,1	101,2	20,3	26,2	6834,0
23	DŁUGOŁĘKA	dolnośląskie	17,4	623,9	119,3	24,0	20,0	b.d.
24	WOLA UHRUSKA	lubelskie	17,3	895,1	56,7	21,5	17,4	4018,0
25	SUWAŁKI	podlaskie	17,2	142,0	143,6	13,0	14,0	b.d.
26	ŁĄCK	mazowieckie	16,6	277,5	80,6	19,0	19,0	3698,0
27	MORAWICA	świętokrzyskie	16,2	354,5	215,9	18,9	22,6	b.d.
28	CHYBIE	śląskie	16,2	1175,6	80,8	17,9	23,7	4792,0
29	SŁUPSK	pomorskie	14,9	330,1	285,7	22,8	22,6	b.d.
30	USTKA	pomorskie	14,8	242,8	211,5	13,0	28,0	2665,0

Źródło: MF, GUS, dane z ankiet

MATERIAŁ SPONSOROWANY

Naszym atutem jest granica

Umiejętnie wykorzystujemy sąsiedztwo Niemiec – mówi burmistrz Ślubic Tomasz Ciszewicz. Samorząd tego miasta znalazł się wśród stu najbogatszych gmin miejskich i miejsko-gminnych w Polsce w rankingu „Wprost”.

Pięta miejsce w województwie lubuskim, 84. w kraju na blisko 2,5 tys. gmin. Nieźle.

Ten wynik pokazuje, że kierunek mamy dobry, bo pod uwagę brano m.in. dochody własne, nakłady na inwestycje w przeliczeniu na mieszkańca w dwóch ostatnich latach, zadłużenie, dotacje unijne. Stawiamy przede wszystkim na poprawę warunków życia mieszkańców, wykorzystując m.in. sąsiedztwo granicy.

W jaki sposób?

Za Odrą mamy Frankfurt i z Niemcami od lat budujemy Dwumieście. Stworzyliśmy wspólną komunikację miejską, pierwszą tego typu na pograniczu. Bardzo nam na tym zależało, bo w Ślubicach mamy Collegium Polonicum, placówkę Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, która jest siostrą frankfurckiego Europejskiego Uniwersytetu Viadrina. Studenci z kilkudziesięciu krajów uczą się i mieszkają po obu stronach Odry i korzystają z komunikacji na co dzień. Podobnie jak mieszkańcy. U nas to normalne, że ślubiczanie jedzie na basen do Frankfurtu czy na dworzec kolejowy, gdzie łapie pociąg do Berlina, a Niemiec do Ślubic na obiad czy na zakupy. Mamy też wspólną sieć ciepłowniczą, m.in. za unijne pieniądze zbudowaliśmy w Ślubicach przedszkole, do którego chodzą razem polskie i niemieckie dzieci, w naszych szkołach są mieszane klasy. Wiele też osób pracuje za Odrą – jesteśmy w czołówce w województwie lubuskim z najniższym wskaźnikiem bezrobocia. To też zasługa Kostrzyńsko-Ślubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która daje mieszkańcom pracę.

Ślubic to dobre miejsce do życia?

Bardzo dobre, co widać choćby po tym, że rośnie nam liczba mieszkańców. Dlatego m.in. rozbudowujemy przedszkola, w których nie ma problemu z miejscami, mamy nowoczesny żłobek. W ubiegłym roku na inwestycje wydaliśmy 20,6 proc. budżetu. W Ślubicach naprawdę dobrze się żyje. Dlatego stąd się nie wyjeżdża, tu się przyjeżdża.